

**Рівненський державний
гуманітарний університет**

**Актуальні питання
психологічної науки**

**Альманах студентського наукового
товариства**

Випуск 15

Рівне - 2021

ББК 88

А 43

УДК 159.9

Актуальні питання психологічної науки: Альманах студентського наукового товариства. Рівне, 2021. Вип. 15. 140 с.

Головний редактор:

Ямницький В.М. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ.

Редакційна колегія:

Воробйов А.М. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Главінська О.Д. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Павелків В.Р. – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету РДГУ;

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, академік АВШ, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології, директор Інституту психології та педагогіки РДГУ, перший проректор РДГУ;

Хупавцева Н.О. – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Романюк В.Л. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Савицька О.Г. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ.

Друкується за рішенням вченої ради РДГУ (протокол № 12 від 29 грудня 2021 р.)

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

УДК 375:233

**ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ГРАМОТНОГО І БЕЗПЕЧНОГО
ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТУ**

Артемова Ольга, кандидат педагогічних наук, доцент, РДГУ

Зі зростанням впливу засобів масової інформації, зокрема мережі інтернет, який виступає важливим фактором соціалізації дітей та підлітків, йде незворотній процес захоплення ними мережею настільки, що шкодить здоров'ю. Безперечно, інтернет дуже важливий для самовираження людини, для навчальної діяльності учнів та студентів, але без грамотного користування може нести неабияку небезпеку. Певна категорія користувачів може так захопитися інтернетом, що не зможе контролювати себе, оперування його ресурсами забиратиме все більше часу та стане настільки домінуючим, що не вистачить сили волі контролювати власну активність у віртуальному просторі, виникне проблема особистісного та соціального дисбалансу, порушення гармонійних стосунків, відбудеться соціальна дезадаптація, виникнуть труднощі у комунікативній та навчальній сферах. Тобто виникне інтернет-залежність, небезпечний вид психологічної залежності від віртуального інформаційного середовища.

Дана проблема турбує вітчизняних вчених (О.Ю.Дроздов, О.В.Камінська, Т.В.Карабін, В.А.Лоскутова, Л.М.Юр'єва), звернено увагу на те, що особливо молоді люди є активними користувачами інтернету, а надмірне захоплення є небезпечним.

Сучасне навчання повністю пов'язане із інтернетом, а підліткам і молоді притаманні і так важливі різні типи взаємодії з інтернет-простором. Саме в учнівському та молодіжному середовищі надмірна захопленість інтернетом може стати проблемою, оскільки особистість є ще не до кінця сформованою, нерозвиненими є механізми психологічного захисту. Підлітки та молодь сприймають мережу як джерело для самовизначення, реалізації фрустрованих потреб та самоствердження. Але без відповідного вольового контролю над власною активністю у віртуальному просторі, без розуміння того, що потрібно грамотно використовувати інтернет, можна потрапити в інтернет-залежність.

Інтернет-залежність – аномальний потяг до проведення часу в мережі інтернет, який характеризується відчуттям постійної потреби в предметі залежності, або для одержання ефекту, зв'язаного з його застосуванням, або для зняття негативних відчуттів, зв'язаних з тривалою відсутністю певних дій [1, 217]. Аномалія у цьому випадку проявляється у нав'язливому бажанні проводити час за комп'ютером і неспроможності вчасно зупинитися.

О.В.Камінська зауважує, що небезпечність формування інтернет-залежності зумовлена неадекватним сприйняттям інтернету, використання якого перетворюється на самоціль, відсутністю культури користування інтернетом, недостатнім запровадженням психопрофілактичних заходів, спрямованих на попередження виникнення інтернет-адикції [2, 5].

Х.І.Турецька звертає увагу на особистісну ідентичність осіб, схильних до інтернет-залежності. Від характеру людини, від його сили, визначеності, вольових якостей залежить стійкість, вміння самостійно керувати процесом взаємодії. А такі риси як тривожність, підвищена образливість, вразливість, низька самооцінка, погана стресостійкість, схильність до депресії, втеча від проблем сприяють формуванню залежності [3, 15].

Люди, які стають інтернет- залежними, не вміють будувати стосунки з протилежною статтю та із соціумом взагалі, бояться виступити перед аудиторією, погано контактують з людьми. Шукаючи більш безпечний, опосередкований спосіб взаємодії із оточенням, відчуючи складнощі в контактах з близькими та друзями, у вираженні емоцій, індивід намагається уникати ситуацій, де йому некомфортно. Інтернет-середовище слугує таким собі засобом самозахисту від поганого настрою, почуття болю і приниження. Залежні від комп'ютера та інтернету часто відчують нестачу взаєморозуміння з боку близьких людей, відчуваються самотніми, що і викликає в свою чергу емоційну напруженість і тривожність.

Отже, психологічні аспекти цієї проблеми потрібно розглядати, обговорювати, щоб навчити самостійно керувати своїм часом, розподіляти виконання завдань таким чином, щоб встигати попрацювати в інтернеті, переглянути інформацію, вчасно зупинитися і не забувати про активний відпочинок, побутові питання, які ніхто не відміняв тощо. Сильні вольові якості, характер, відповідальність за своє життя допоможуть попередити інтернет-залежність. Психологам і педагогам потрібно бути уважними, працювати над визначенням і врахуванням психологічних чинників, самооцінки, суб'єктивного відчуття самотності, комунікативних здібностей, акцентуацій характеру кожної молоді людини. Також в обговореннях звертати увагу на мікросоціальні чинники виникнення інтернет-залежності, а саме стиль сімейного виховання, психологічні труднощі та ускладнення спілкування з найближчим соціальним оточенням.

Отже, знати себе, свої сильні та слабкі сторони, навчитися брати на себе відповідальність, керувати емоціями, поведінкою та вчинками – це передумови того, щоб навчитися грамотному і безпечному використанню інтернету.

Список використаних джерел:

1. Вінтюк Ю. Узалеження від комп'ютера: формування і можливості протидії / Ю. Вінтюк // Вісник Львівського університету. Серія філософські науки [Текст] / [М-во освіти і науки України, Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка]; [редкол.: В. Мельник, А. Карась, Л. Рижак та ін.]. – Л. : ЛНУ ім. І. Франка, 2010. – Вип. 13. – С. 215-226.
2. Камінська О. В. Психологія інтернет-залежності: Монографія / О. В. Камінська. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. – 340 с.
3. Турецька Х. І. Особистісна ідентичність схильних до інтернет-залежності осіб: автореф. дис. ... канд. психолог. наук: 19.00.05 - соц. психологія; психологія соц. роботи / Х. І. Турецька. – К., 2011. – 20 с.

УДК 159.9+378

**ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНО-СМИСЛОВОЇ СФЕРИ ЗДОБУВАЧІВ
ОСВІТИ**

Артемова Ольга, кандидат педагогічних наук, доцент, РДГУ

Становлення особистості індивіда не може розглядатися у відокремленні від суспільства, в якому він живе, від системи відносин, в які він включається, адже найбільш рушійні і визначальні механізми його розвитку мають соціально детермінований характер. Не дивно, що фокус сучасних дослідницьких пріоритетів спрямований у площину вивчення суб'єктивно-психологічної, зокрема ціннісно-мотиваційної, смислової структури детермінації. Розвиток ціннісних орієнтацій та життєвих смислів особистості – одна із пріоритетних проблем у сучасних наукових пошуках, особливо в умовах тих кардинальних змін і кризових явищ, які переживає українська спільнота.

Вагомого значення набуває здатність до самопізнання й самовизначення, у тому числі ціннісно-смислового його самоорієнтування, що має на меті прийняття остаточної відповідальності за власне особистісне, а в майбутньому професійне самовдосконалення кожного. Бажаним підсумком цього процесу виступає формування соціально спрямованої та індивідуально збалансованої ціннісно-смислової сфери особистості здобувача освіти.

Вивченням ціннісно-смислової сфери займалися Б. Ананьєва, Л.Божович, О.Власова, І.Дубровина, С.Занюк, Д. Ельконін, Л. Кулікова,

Зміст

Вступ	3
Артемова О. Психологічні аспекти грамотного і безпечного використання інтернету	4
Артемова О. Формування ціннісно-сислової сфери здобувачів освіти	6
Камінська О. Вплив дистанційного навчання на соціально-психологічну адаптацію першокурсників	11
Романюк В. Сигнальні системи та психогенні розлади особистості	14
Рудюк О. Дослідження особистісних цінностей суб'єктів освітнього процесу у вищій школі	16
Антонюк Н. Психологічний аналіз мотиваційної готовності дитини дошкільного віку до школи	18
Бажинська Д. Адаптаційний потенціал людини: психофізіологічні аспекти	21
Бернік А. Психологічні особливості самоефективності молоді	23
Болюх Т. Профілактика емоційного вигорання молоді	25
Вітрук Д. Психологічний аналіз креативності сучасних підлітків та юнаків	28
Галушко О. Психологічна профілактика паніки та засоби її подолання	30
Глотова М. Мобінг як фактор прояву агресивності у підлітковому віці	32
Горбатюк О. Вплив міжособистісних стосунків на вирішення конфліктних ситуацій у сучасної молоді	35
Гук В. Розвиток стресостійкості у дітей молодшого шкільного віку як необхідної складової у формуванні соціальної компетентності особистості шляхом використання методів арт-терапії	38
Доля Т. Психологічні особливості проявів прокрастинації у дорослому віці	41
Зайчук Т. Виховні можливості ігрової діяльності у розвитку самостійності в дітей старшого дошкільного віку	43
Захарова Н. Теоретико-методологічні засади проблеми мотивації до лідерства у студентської молоді	46
Замківський І. Метод піскової терапії у сучасній психологічній науці	48
Калюш Р. Особливості мотиваційної сфери майбутніх психологів	55
Камінський А. Стресостійкість як професійно важлива якість психолога	57
Карпова А. Булінг в шкільних колективах: причини виникнення та методи профілактики	60
Кобзар З. Психологічні особливості емпатії студентської молоді	62
Ковтун О. Психологічні особливості поведінки підлітків у ситуаціях булінгу	64
Ковтун С. Особливості емпатійності у підлітковому віці: гендерний	

аспект.....	67
Корчак А. Психологічні особливості впливу емоційної напруги на психосоматику юнаків.....	69
Кот С. Психологічні особливості особистісної конфліктності студентської молоді.....	71
Кохно Т. Освітнє середовище як чинник розвитку стресостійкості студентів.....	73
Лапюк А. Емоційні складові стресостійкості у студентської молоді.....	75
Максимчук М. Вплив тривожності на розвиток комунікативних здібностей у підлітковому віці.....	78
Маркова І. Психологічні особливості розвитку ціннісних орієнтацій у підлітковому віці.....	80
Мартинюк Т. Дослідження темпераменту у студентської молоді.....	83
Мартинюк Т. Тривожність та психічне здоров'я особистості.....	85
Матеюк О. Емпатія як психологічне особистісне утворення.....	87
Микитюк В. Теоретичний аналіз проблеми професійного самовизначення у психологічній парадигмі.....	90
Михайлюк Ю. Чинники особистісної конфліктності і способи поведінки юнаків в ситуації міжособистісних конфліктів.....	92
Мягка О. Генезис емоційного інтелекту підлітків.....	94
Новосад Т. Проблеми формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців в процесі професійної підготовки у закладах вищої освіти.....	96
Онищук Д. Мотиваційні чинники розвитку креативності у майбутніх психологів.....	99
Онищук Т. Вплив сімейних конфліктів на особистісний розвиток підлітків.....	102
Подерня Н. Індивідуально-типологічні чинники формування локус контролю.....	105
Полонська В. Спілкування і розвиток особистості.....	107
Посохова Л. Психологічні особливості ціннісних орієнтацій студентської молоді.....	108
Самойдюк А. Психологічні особливості соціальної емпатії особистості.....	110
Самчук І. Психологічні особливості виникнення та корекції особистісної тривожності у ранньому юнацькому віці.....	112
Смаглюк А. Особливості розвитку мислення у молодшому шкільному віці.....	114
Сокотун К. Розробка програми розвитку емоційного інтелекту.....	116
Стрихарчук М. Психологія розвитку міжособистісного спілкування.....	118
Ткачук Л. Психолого-педагогічні особливості навчальної неуспешності.....	

молодших школярів	124
Угнієва С. Психологічний аналіз тривожності у підлітків	126
Царук С. Мотивація та особливості навчальної діяльності у студентської молоді	129
Шоха Т. Психологічні чинники розвитку мотиваційної сфери в молодшому шкільному віці	131
Юсенко В. Роль комунікативної компетентності у розвитку лідерських якостей особистості	133
Зміст	137

Електронне видання

Актуальні питання психологічної науки.
Альманах студентського наукового товариства

Випуск 15

Наукове редагування – проф.. Камінська О.В.
Відповідальний за випуск – проф. Воробйов А.М.

Формат 60x80/16. Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк арк. 7,5.

вул. С. Бандери, 12, м. Рівне
Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету